

Ekonomstatistikken 1. halvår 2017

Utvalgte figurer med kommentarer (**Revidert 30.10.17**)

25. oktober 2017

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	4
2	Samlet omsetning.....	4
3	Fasttelefoni.....	5
3.1	Abonnement.....	5
3.2	Trafikk.....	6
3.3	Omsetning	7
3.4	Markedsandeler	7
4	Mobiltelefoni og mobilt bredbånd	8
4.1	Abonnement.....	8
4.2	Omsetning	9
4.3	Trafikk.....	10
4.4	Markedsandeler	13
5	Fast bredbånd.....	13
5.1	Innledning.....	13
5.2	Abonnement.....	14
5.3	Omsetning	15
5.4	Markedsandeler	15
6	Overføring av TV-signaler	17
6.1	Abonnement.....	17
6.2	Omsetning	17
6.3	Markedsandeler	18

Figurer

Figur 1 Samlet omsetning fordelt på kommunikasjonstjenester	5
Figur 2 Antall abonnement for fasttelefoni. Privat- og bedriftsabonnement	6
Figur 3 Antall trafikkminutter for fasttelefoni. Privat- og bedriftsabonnement.....	6
Figur 4 Omsetning for fasttelefoni. Privat- og bedriftsabonnement samlet	7
Figur 5 Andel av omsetning for fasttelefoni. Privat- og bedriftsabonnement samlet	8
Figur 6 Abonnement for mobiltelefoni og mobilt bredbånd.....	9
Figur 7 Omsetning for mobiltelefoni og mobilt bredbånd, eksklusive inntekter fra gjesting (norske abonnenters bruk av mobilnett i utlandet)	9
Figur 8 Omsetning for mobiltelefoni, inklusive inntekter fra gjesting (norske abonnenters bruk av mobilnett i utlandet)	10
Figur 9 Trafikkminutter fra mobiltelefoner fordelt på trafikkretning	11
Figur 10 Antall sendte meldinger fra mobiltelefoner	12
Figur 11 Datatrafikk fra abonnement for mobiltelefoni og abonnement for mobilt bredbånd....	12
Figur 12 Markedsandeler for mobiltelefoni og mobilt bredbånd samlet, basert på abonnement	13
Figur 13 Antall abonnement for fast bredbånd. Privatmarkedet	14
Figur 14 Omsetning for fast bredbånd. Privatmarkedet.....	15
Figur 15 Markedsandeler for fast bredbånd målt ved antall abonnement. Alle aksessformer. Privatmarked	16
Figur 16 Markedsandeler for fast bredbånd målt ved antall abonnement. Fiber. Privatmarkedet	16
Figur 17 Antall abonnement for mottak av TV-signaler per utgangen av perioden	17
Figur 18 Omsetning for distribusjon av TV-signaler fordelt på aksessform.....	18
Figur 19 Markedsandeler for distribusjon av TV-signaler målt ved antall abonnement. Alle aksessformer.....	19
Figur 20 Markedsandeler for overføring av TV-signaler målt ved antall abonnement. Fiber....	19

1 Innledning

To ganger i året innhenter Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) data fra alle tilbydere av elektroniske kommunikasjonstjenester i Norge. Denne informasjonen bearbeides og presenteres som statistikk som viser hovedtrekk ved utviklingen i markedene for elektroniske kommunikasjonstjenester. Den ene innsamlingen omfatter helår, og resultatene presenteres i mai hvert år. Den andre innsamlingen omfatter første halvår og presenteres i oktober hvert år.

Statistikken omfatter fasttelefoni (inklusive bredbåndstelefoeni), mobiltelefoni og andre mobiltjenester, samt fast bredbånd og overføring av TV-signaler. Statistikken for helår omfatter i tillegg datakommunikasjonstjenester, hovedsakelig IP-VPN-tjenester- og overføringskapasitet (leide linjer). Statistikken fordeler seg i all hovedsak på abonnement og omsetning, samt trafikk der dette er relevant. I tillegg beskrives markedsandelene for de største tilbyderne.

Det meste av statistikken publiseres på nettsiden «[Ekomstatistikken](#)».

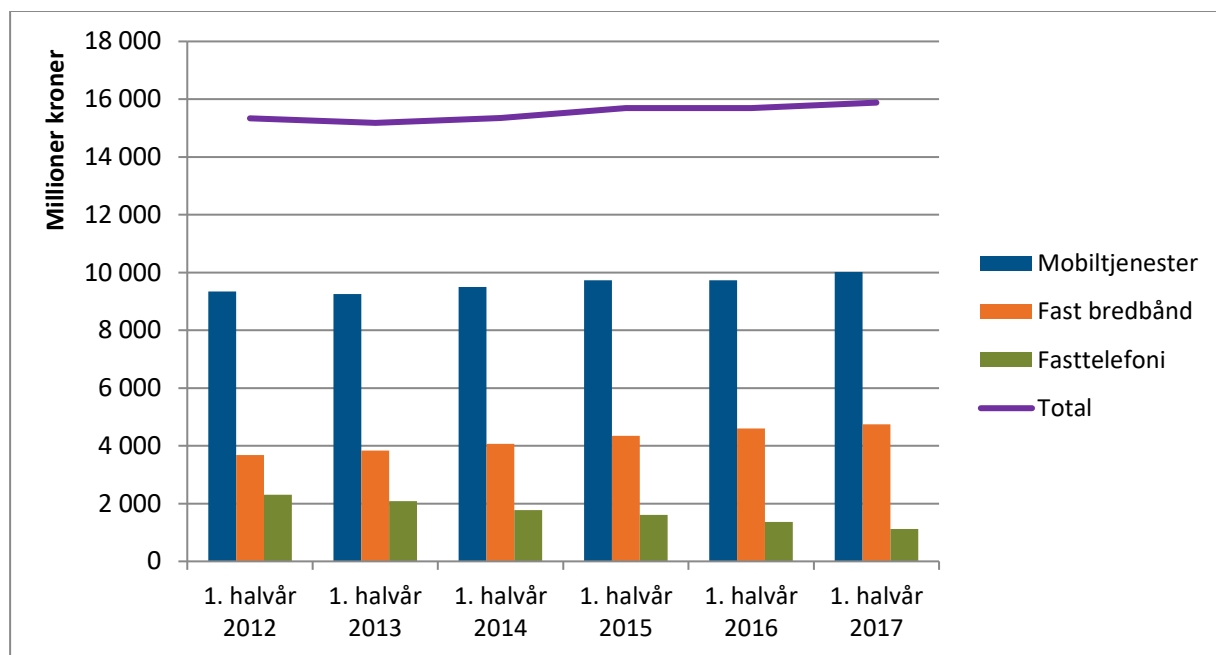
2 Samlet omsetning

Den samlede omsetningen var om lag 15,9 milliarder kroner i første halvår 2017. Dette var en økning på 190 millioner kroner fra første halvår 2016. Fra første halvår 2015 til samme periode i 2016 var det ingen endring i totalomsetningen.

Figur 1 viser utviklingen i sluttbrukeromsetningen for fasttelefoni, mobiltjenester og fast bredbånd. Mobiltjenester inkluderer mobiltelefoniabonnement, særskilte abonnement for mobilt bredbånd, inntekter ved gjesting i utlandet¹ og mobil-til-mobil-kommunikasjon (M2M)..

Sluttbrukeromsetningen er i utgangspunktet det kundene blir fakturert for. Den samlede omsetningen omfatter likevel ikke inntekter for distribusjon av TV-signaler ettersom store deler av denne omsetningen er vederlag for innhold. Omsetning for distribusjon av TV-signaler er nærmere beskrevet i kapittel 6.2. Inntekter fra salg eller utleie av mobiltelefoner og andre terminaler eller fysisk utrustning skal som hovedregel ikke inkluderes i sluttbrukeromsetningen. Sluttbrukeromsetningen er oppgitt uten mva.

¹ Gjesting i utlandet er nærmere omtalt i kapittel 4.2.

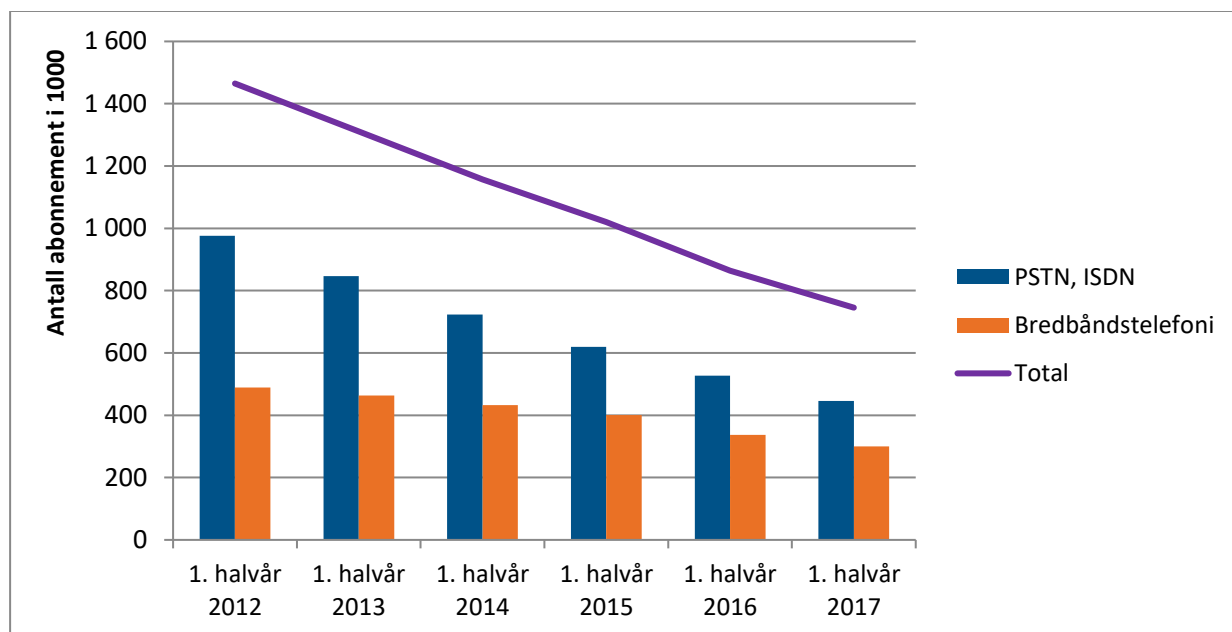
Figur 1 Samlet omsetning fordelt på kommunikasjonstjenester

Omsetningen for mobiltjenester var over 10 milliarder kroner i første halvår 2017. Dette utgjorde 63 prosent av totalomsetningen i perioden. Omsetningen for mobiltjenester var 282 millioner kroner høyere i første halvår 2017 enn i første halvår 2016. Omsetningen for fasttelefoni utgjorde 1,1 milliarder kroner i første halvår 2017. Det er en nedgang på 240 millioner sammenlignet med første halvår 2016. Omsetningen for fasttelefoni utgjorde 7 prosent av den totale sluttbrukeromsetningen. Omsetningen for fast bredbånd økte med nesten 150 millioner kroner fra første halvår 2016 til første halvår 2017, til over 4,7 milliarder kroner. Omsetningen for fast bredbånd utgjorde nesten 30 prosent av totalomsetningen i første halvår 2017.

3 Fasttelefoni

3.1 Abonnement

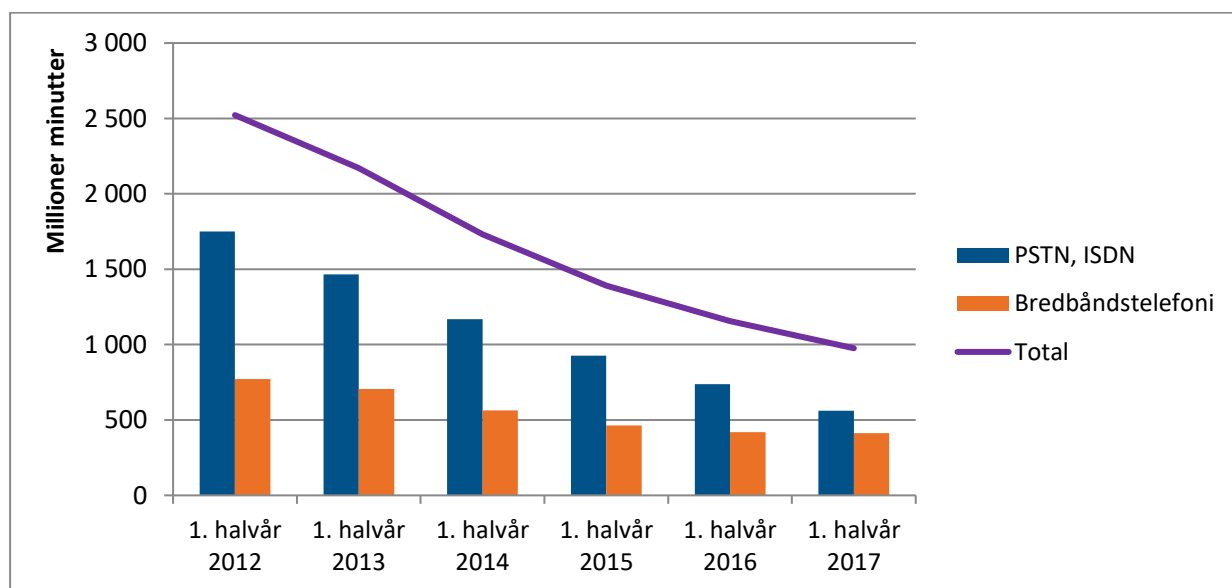
Fasttelefoni omfatter telefoni basert på PSTN eller ISDN, og det omfatter bredbåndstelefoner. Figur 2 viser utviklingen i antall fasttelefonabonnement i privat- og bedriftsmarkedet samlet. Det var 746 000 abonnement ved utgangen av første halvår 2017. Det er 118 000 færre abonnement enn på samme tidspunkt i 2016. Av dette representerer nedgangen i antall abonnement for bredbåndstelefoner 37 000.

Figur 2 Antall abonnement for fasttelefoni. Privat- og bedriftsabonnement

3.2 Trafikk

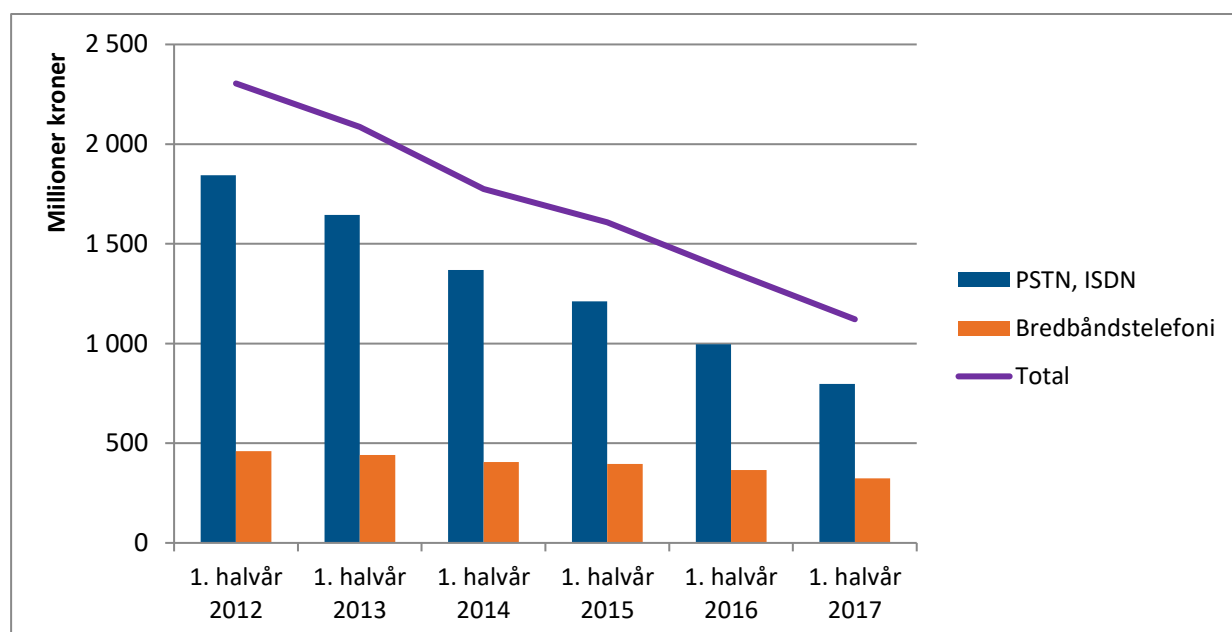
Figur 3 viser utviklingen i trafikkminutter fra fasttelefon for privat- og bedriftsmarkedet samlet. Totalt antall ringeminutter fra fasttelefon var 976 millioner i første halvår 2017. Det er en nedgang på nesten 180 millioner minutter sammenlignet med første halvår 2016. Antall trafikkminutter fra bredbåndstelefoeni utgjør 42 prosent av totalt antall minutter. Det har vært en stor økning i andelen av trafikken som kommer fra bedriftsabonnement siden første halvår 2012. På dette tidspunktet utgjorde trafikken fra bedriftsabonnement 40 prosent av samlet antall minutter. Den samme andelen har økt til 58 prosent i første halvår 2017.

Figur 3 Antall trafikkminutter for fasttelefoni. Privat- og bedriftsabonnement

3.3 Omsetning

Figur 4 viser at omsetningen for fasttelefoni går jevnt nedover. Omsetningen var i overkant av 1,1 milliarder kroner i første halvår 2017. Dette er en nedgang på nesten 240 millioner kroner fra første halvår 2016. Det meste av nedgangen i omsetningen er knyttet til abonnement basert på PSTN og ISDN. Omsetningen for abonnement basert på bredbåndstelefonti utgjør mindre enn 29 prosent av samlet omsetning for fasttelefoni. Til sammenligning utgjør antall abonnement for bredbåndstelefonti 40 prosent av totalt antall abonnement for fasttelefoni. Privatabonnementene står for 50 prosent av samlet omsetning for fasttelefoni.

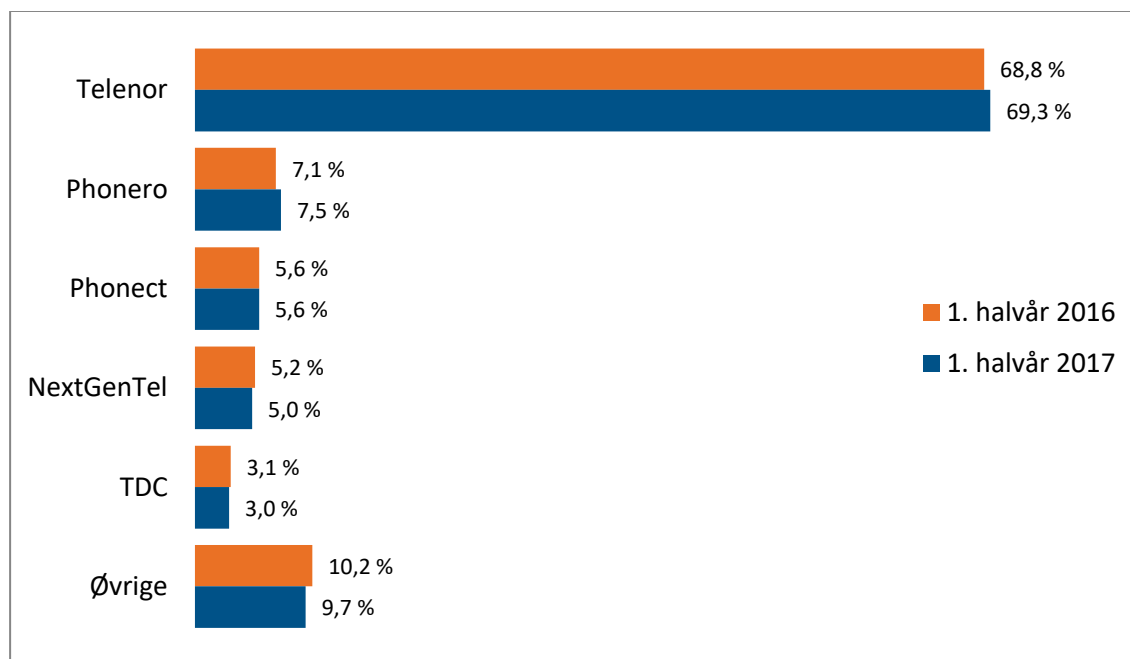
Figur 4 Omsetning for fasttelefoni. Privat- og bedriftsabonnement samlet

3.4 Markedsandeler

Telenor er største tilbyder av fasttelefoni. Figur 5 viser at Telenor hadde 69,3 prosent av samlet omsetning for fasttelefoni i første halvår 2017. Phonero² er nest største tilbyder av fasttelefoni samlet sett, med en markedsandel på 7,5 prosent i første halvår 2017. Dette er en noe høyere markedsandel enn i første halvår 2016. Phonect er tredje største tilbyder av fasttelefoni med 5,6 prosent av omsetningen³, mens NextGenTel er fjerde største tilbyder.

² Telia har kjøpt Phonero, men dette har ikke betydning for tallene for første halvår 2017.

³ Phonect overtok telefonikundene i Telia i 2015, som i sin tur hadde overtatt telefonikundene i Tele2.

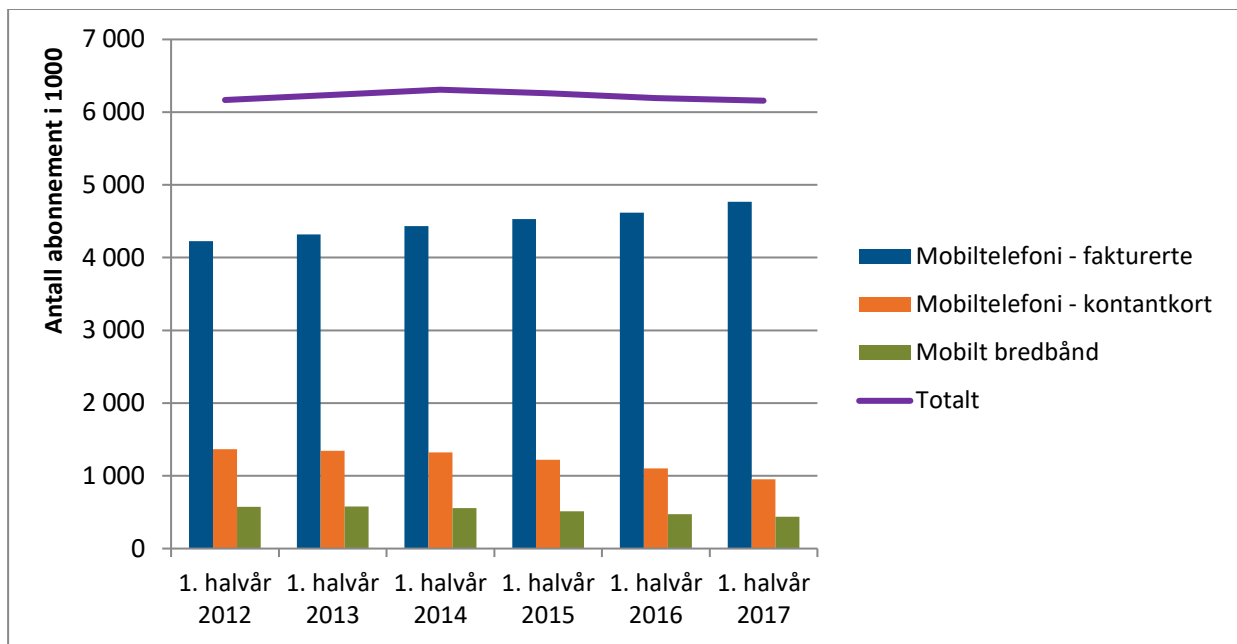
Figur 5 Andel av omsetning for fasttelefoni. Privat- og bedriftsabonnement samlet

4 Mobiltelefoni og mobilt bredbånd

4.1 Abonnement

Ved utgangen av første halvår 2017 var det totalt nærmere 6,2 millioner abonnement for mobiltelefoni og mobilt bredbånd. Dette er en nedgang på nesten 34 000 abonnement sammenlignet med samme tidspunkt i 2016. Antall abonnement for mobiltelefoni utgjør 5,72 millioner, mens antall særskilte abonnement for mobilt bredbånd utgjør i underkant av 437 000 ved utgangen av første halvår 2017.

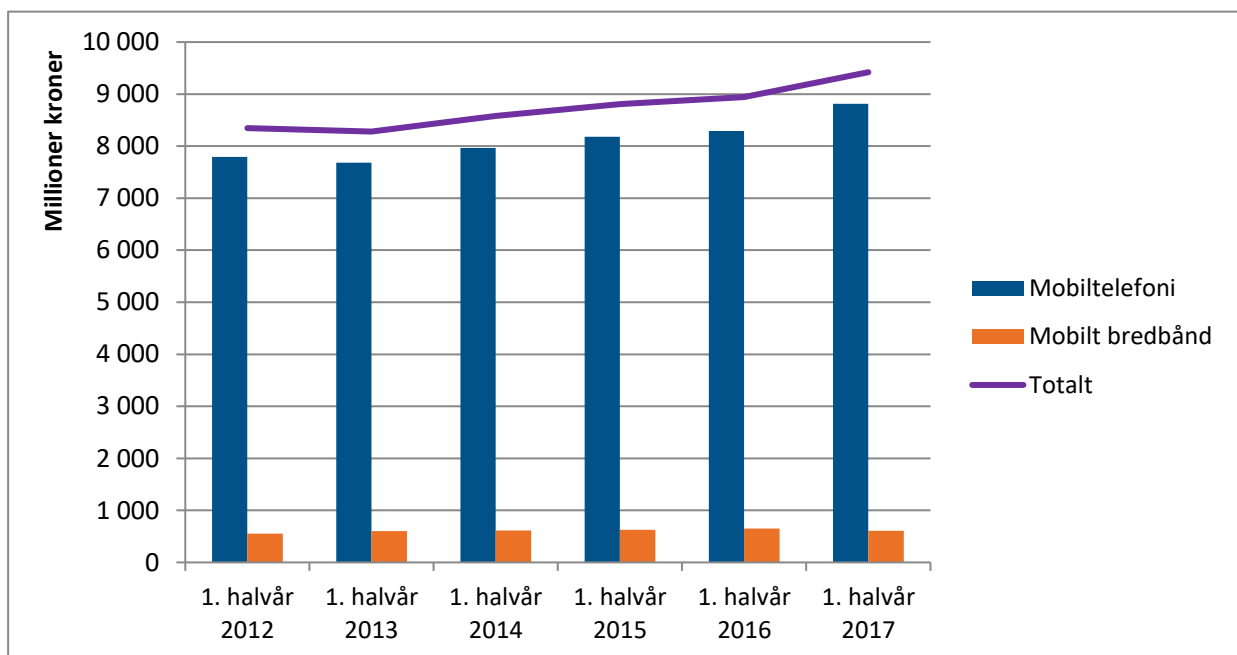
Figur 6 viser at antall etterbetalte (fakturerte) abonnement for mobiltelefoni øker, mens det er nedgang i antall kontantkort. Også antall særskilte abonnement for mobilt bredbånd viser nedgang. Antall etterbetalte abonnement for mobiltelefoni øker med 148 000 sammenlignet med samme tidspunkt i 2016, mens antall kontantkort i samme periode går ned med nesten 146 000. Totalt sett er det altså en liten økning i antall abonnement for mobiltelefoni. Antall kontantkort utgjør nå 17 prosent av totalt antall abonnement for mobiltelefoni ved utgangen av første halvår 2017. Denne andelen har vært avtagende over flere år.

Figur 6 Abonnement for mobiltelefoni og mobilt bredbånd

4.2 Omsetning

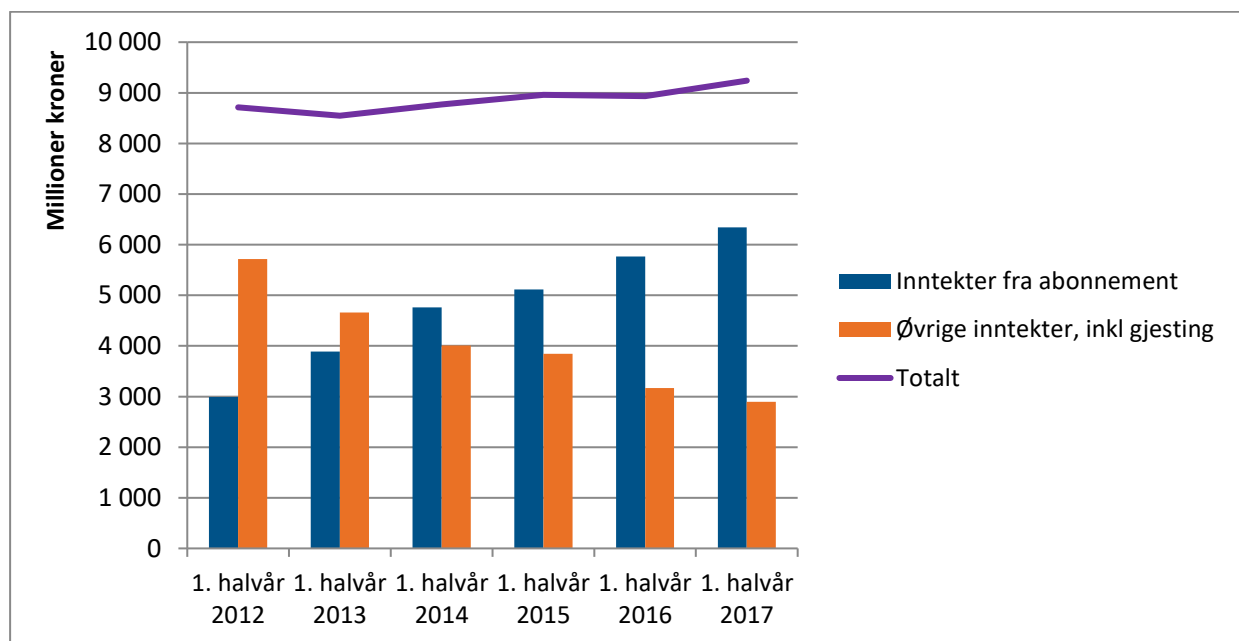
Samlet omsetning for mobiltelefoni og mobilt bredbånd var over 9,4 milliarder kroner i første halvår 2017. Det er en økning på 475 millioner kroner sammenlignet med samme periode i 2016. Figur 7 viser at omsetningen for abonnement for mobiltelefoni var over 8,8 milliarder kroner i første halvår 2017, mens omsetningen for særskilte abonnement for mobilt bredbånd var 607 millioner kroner.

Figur 7 Omsetning for mobiltelefoni og mobilt bredbånd, eksklusive inntekter fra gjesting

Norske abonnenter bruker mobiltelefon og mobilt bredbånd i utlandet og gjester dermed andre mobilnett. Inntektene fra gjesting i utlandet er ikke inkludert i figur 7, men er tatt inn under øvrige inntekter i figur 8. Disse inntektene var 427 millioner kroner i første halvår 2017. Det er 215 millioner kroner mindre enn i første halvår 2016. Tilbyderne har tilpasset seg et nytt regelverk som innebærer at det ikke skal koste mer for tale, SMS og datatrafikk når man er på reise innenfor EØS-område enn det gjør hjemme. Tilbydere av mobiltjenester har i noen grad kompensert dette ved å øke månedsprisene.

Figur 8 viser at det også er en betydelig endring i sammensetning av inntektene over tid. Tilbyderne av mobiltelefoni har over lengre tid lagt om sine abonnement til en form der abonnenten betaler en fast månedspris og der spesifiserte volumer for taletrafikk, SMS-melinger og datatrafikk er inkludert i den faste prisen (såkalte fastprisabonnement). Dette fører til at abonnementsinntektene øker relativt mye og at de tradisjonelle trafikkinntektene blir tilsvarende lavere. Abonnementsinntektene utgjorde 69 prosent av de samlede inntektene for mobiltelefoni i første halvår 2017. I første halvår 2016 var denne andelen på 65 prosent.

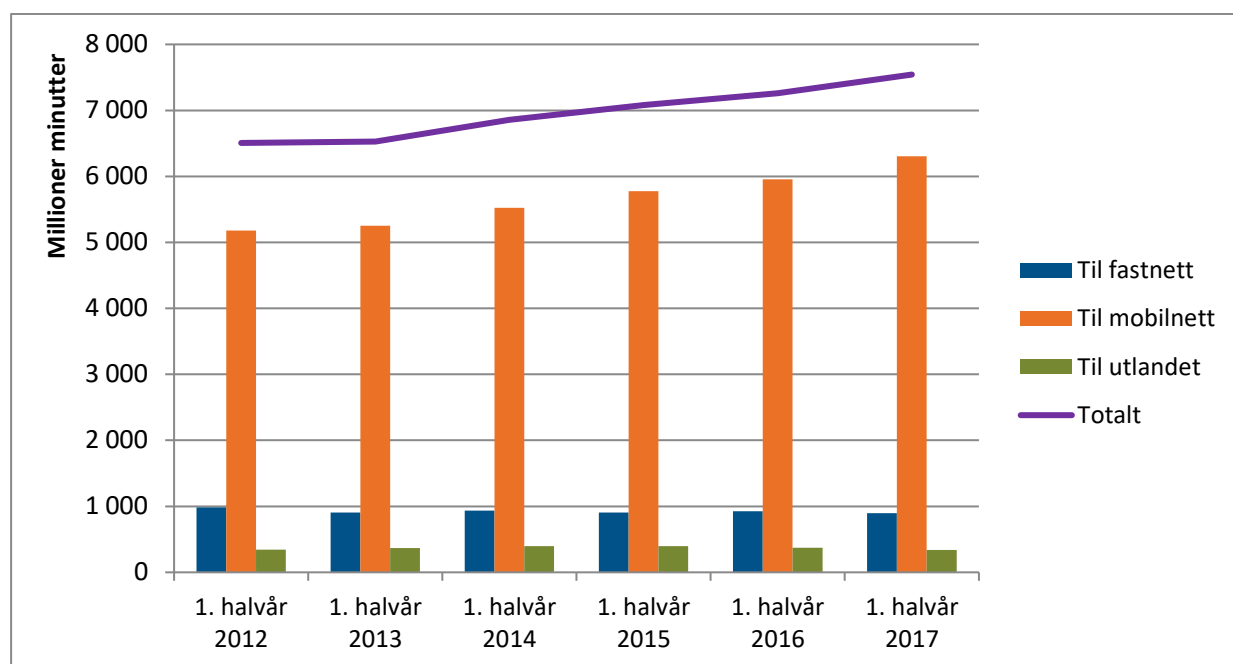

Figur 8 Omsetning for mobiltelefoni, inklusive inntekter fra gjesting (norske abonnenters bruk av mobilnett i utlandet)

4.3 Trafikk

Figur 9, 10 og 11 viser utviklingen i trafikkvolumer for henholdsvis trafikkminutter, meldinger og data. Totalt antall trafikkminutter fra mobiltelefoner var over 7,5 milliarder i første halvår 2017. Det er en økning på over 285 millioner minutter sammenlignet med samme periode i 2016. Figur 9 viser utviklingen i trafikkminutter fordelt på trafikkdiring. Det er en viss økning i antall minutter fra mobilnett til mobilnett. Denne trafikken utgjør 84 prosent av totalt antall minutter fra

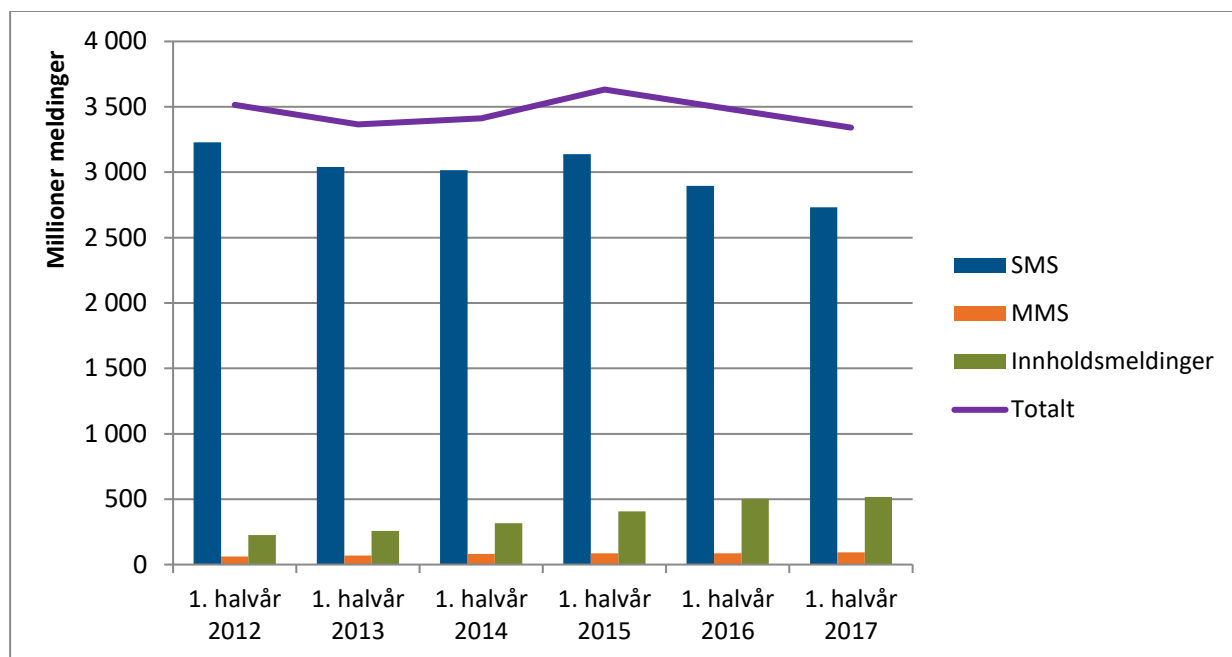
mobiltelefoner i første halvår 2017. Antall trafikkminutter til fasttelefon og til utlandet går noe ned.

Figur 9 Trafikkminutter fra mobiltelefoner fordelt på trafikretning

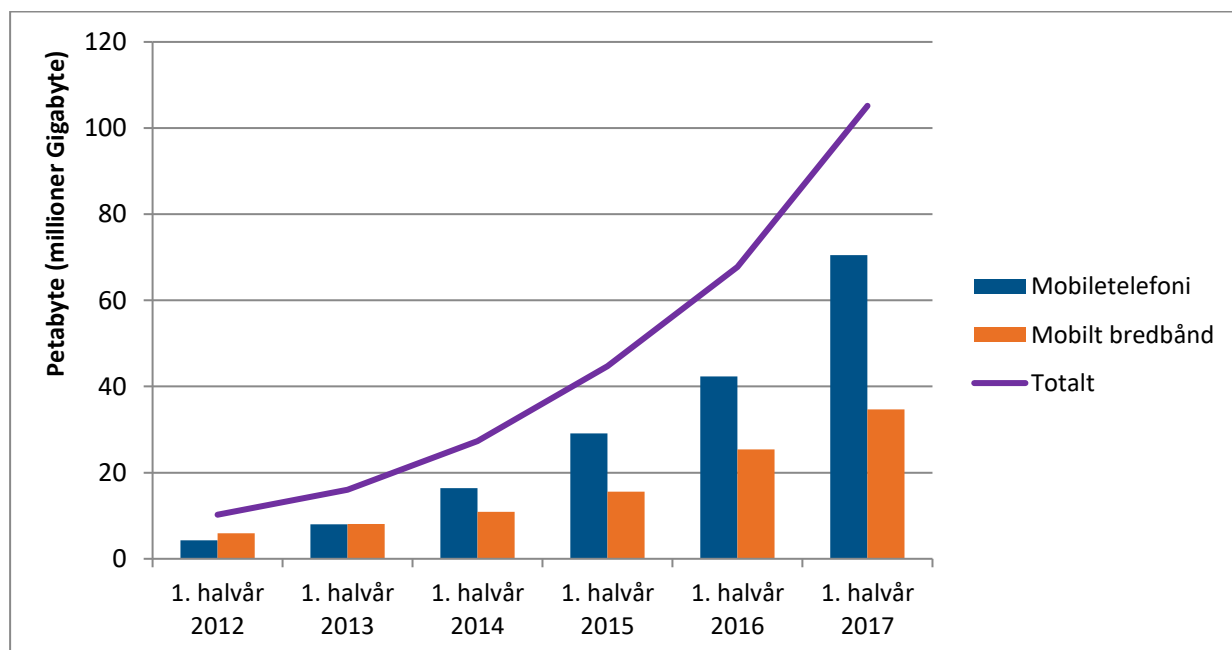
Figur 10 viser utviklingen i antall sendte meldinger, fordelt på SMS, MMS og innholdsmeldinger⁴. Det er nedgang i antall totalt antall meldinger fra første halvår 2016 til første halvår 2017, noe som skyldes nedgangen for SMS. Totalt ble det sendt mer enn 3,3 milliarder meldinger i første halvår 2017. Det er en nedgang på 144 millioner sammenlignet med første halvår 2016. I underkant av 82 prosent av totalt antall meldinger er SMS. Det er imidlertid innholdsmeldinger som øker mest fra første halvår 2016 til første halvår 2017.

⁴ Dette er hovedsakelig meldinger som formidles til mobilkunder på grunnlag av CPA-avtale mellom innholdsleverandør og mobiloperatør. CPA = Content Provider Access.

Figur 10 Antall sendte meldinger fra mobiltelefoner

Figur 11 viser utviklingen i total datatrafikk fra abonnement for mobiltelefoni og fra særskilte abonnement for mobilt bredbånd. Total datatrafikk i første halvår 2017 var over 105 petabyte⁵ (PB). Det er en økning på 37 PB fra første halvår 2016, da datavolumet var i underkant av 68 PB. 67 prosent av datatrafikken i første halvår 2017 genereres fra mobiltelefoniabonnement. Privatabonnementene generer om lag 79 prosent av den totale datatrafikken.

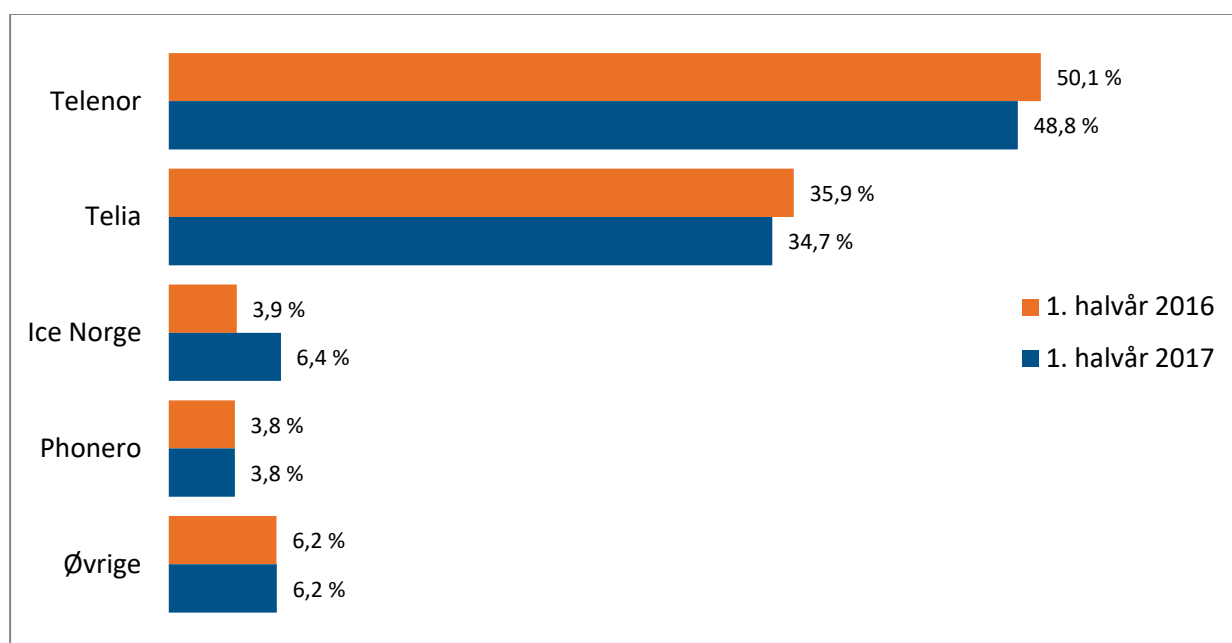

Figur 11 Datatrafikk fra abonnement for mobiltelefoni og abonnement for mobilt bredbånd

⁵ 1 PB = 1000 terabyte (TB) = 1 million gigabyte (GB) = 1 milliard megabyte (MB).

4.4 Markedsandeler

Figur 12 viser markedsandelene for tilbydere av mobiltelefoni og mobilt bredbånd basert på abonnement, inklusive kontantkort. Telenors markedsandel går ned fra 50,1 prosent ved utgangen av første halvår 2016 til 48,8 prosent ved utgangen av første halvår 2017. Også Telia har redusert markedsandel, fra 35,9 prosent ved utgangen av første halvår 2016 til 34,7 prosent ved utgangen av første halvår 2017. ICE øker markedsandelen fra 3,9 prosent ved utgangen av første halvår 2016 til 6,4 prosent på samme tidspunkt i 2017. De tre nettoperatorene hadde en samlet markedsandel på 90 prosent ved utgangen av første halvår 2017. Det er akkurat det samme som på samme tidspunkt ett år tidligere.

Figur 12 Markedsandeler for mobiltelefoni og mobilt bredbånd samlet, basert på abonnement

5 Fast bredbånd

5.1 Innledning

Nkom innhenter opplysninger om abonnement og omsetning for fast bredbånd hvert halvår. Dette omfatter både privat- og bedriftskunder. For helår innhenter Nkom også opplysninger om datakommunikasjonstjenester, hovedsakelig IP-VPN-tjenester⁶, i bedriftsmarkedet. Mens fast bredbånd i stor grad er standardiserte løsninger som benyttes av små og mellomstore bedrifter i tillegg til husholdninger, er datakommunikasjonstjenester som oftest mer sammensatte løsninger beregnet på større bedrifter eller grupper av bedrifter. Utviklingen for fast bredbånd i

⁶ IP-VPN = Internet Protocol Virtual Private Network

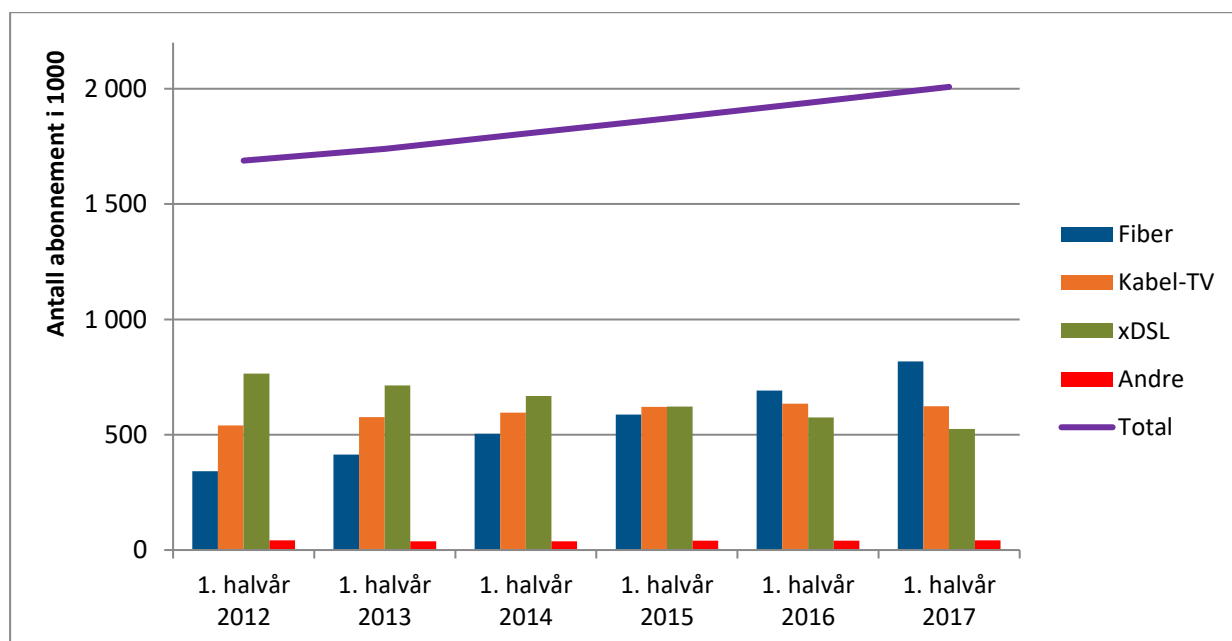
bedriftsmarkedet og for datakommunikasjonstjenester er beskrevet på nettsiden «[Ekostatistikken](#)».

5.2 Abonnement

Figur 13 viser antall abonnement for fast bredbånd i privatmarkedet for kategoriene xDSL, bredbånd via kabel-TV-nett og bredbånd via fiber. Kategoriene som inngår i «Andre», er først og fremst radioaksess og satellitt. Ved utgangen av første halvår 2017 var det 2,0 millioner privatabonnement. Det er 68 000 flere abonnement enn på samme tidspunkt i 2016.

Bredbånd over fiber øker med 127 000 fra utgangen av første halvår 2016 til samme tidspunkt i 2017. Dette er den største økningen som er registrert for fiber i løpet av ett år. Til sammenligning var økningen fra utgangen av første halvår 2015 til utgangen av første halvår 2016 på 104 000 abonnement. Fiber utgjør nå den klart største kategorien med 818 000 privatabonnement. Det er 41 prosent av totalt antall privatabonnement for fast bredbånd.

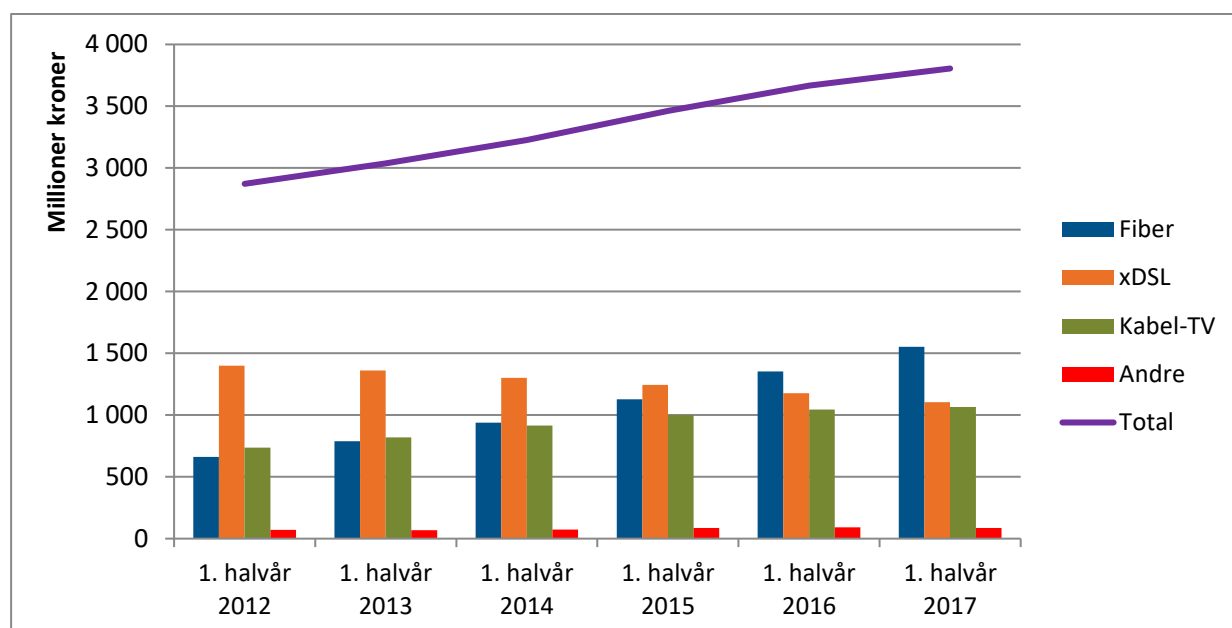
For første gang ser vi en nedgang i antall abonnement for bredbånd over kabel-TV-nett. Nedgangen er på 11 000 abonnement siden utgangen av første halvår 2016. Ved utgangen av første halvår 2017 var det 623 000 privatabonnement over kabel-TV-nett. Det er 31 prosent av alle abonnement for fast bredbånd i privatmarkedet. Antall privatabonnement over xDSL gikk ned med 50 000 abonnement fra utgangen av første halvår 2016 til samme tidspunkt i 2017.

Figur 13 Antall abonnement for fast bredbånd. Privatmarkedet

5.3 Omsetning

Figur 14 viser utviklingen i omsetning for private bredbåndsabonnement. Den samlede omsetningen for privatabonnement var over 3,8 milliarder kroner i første halvår 2017. Det er 139 millioner kroner mer enn i første halvår 2016. Bredbånd over fiber står for 41 prosent av den samlede omsetningen, mens andelen for xDSL-abonnement er redusert til 29 prosent. Omsetningen for fiber var mer enn 1,5 milliarder kroner i første halvår 2017. Det er en økning på nesten 200 millioner kroner fra første halvår 2016. Omsetningen for xDSL gikk på den annen side ned med om lag 72 millioner kroner fra første halvår 2016 til første halvår 2017.

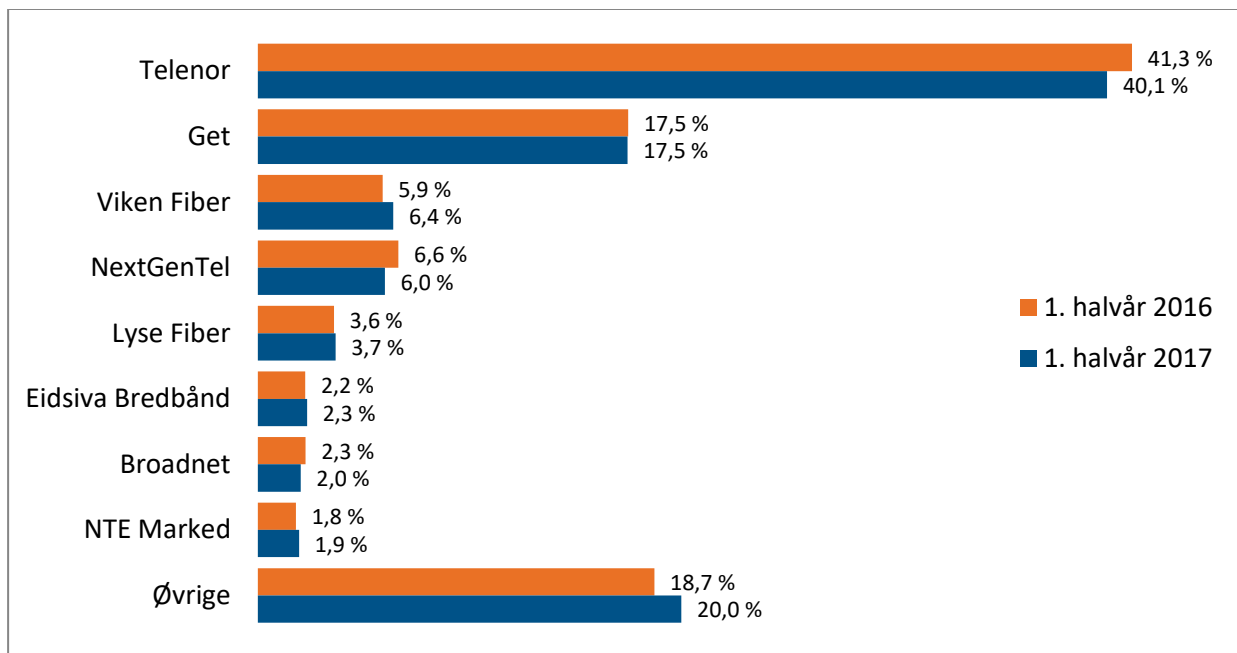

Figur 14 Omsetning for fast bredbånd. Privatmarkedet

5.4 Markedsandeler

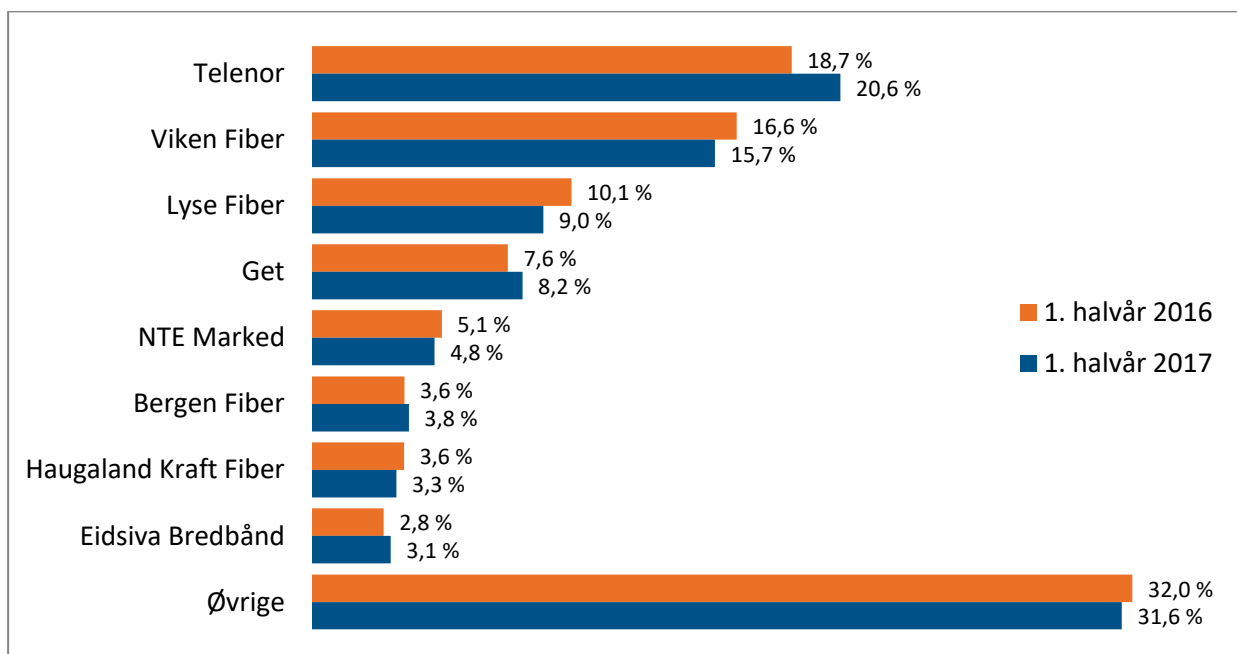
Telenor er største tilbyder av abonnement for fast bredbånd. Figur 15 viser at i første halvår 2017 har Telenor en markedsandel på 40,1 prosent i privatmarkedet når vi ser alle aksessformer under ett. Også for bredbånd over fiber er Telenor største tilbyder med 20,6 prosent markedsandel, jfr. figur 16. Telenors markedsandel reduseres noe fra utgangen av første halvår 2016 til utgangen av første halvår 2017 når vi ser alle aksessformer under ett. For fiberabonnement øker imidlertid Telenors markedsandel en god del.

Get er nest største tilbyder av abonnement for fast bredbånd når vi ser alle aksessformer under ett. Gets markedsandel i privatmarkedet er 17,5 prosent ved utgangen av første halvår 2017. Markedsandelen ved utgangen av første halvår 2016 var helt lik. Viken Fiber er tredje største tilbyder av fast bredbånd med en økende markedsandel som er 6,4 prosent ved utgangen av første halvår 2017.

Figur 15 Markedsandeler for fast bredbånd målt ved antall abonnement. Alle aksessformer. Privatmarked

Viken Fiber og Lyse Fiber er nest største og tredje største tilbyder av bredbånd over fiber. Andelen til disse Altibox-partnerne er på henholdsvis 15,7 og 9,0 prosent ved utgangen av første halvår 2017.

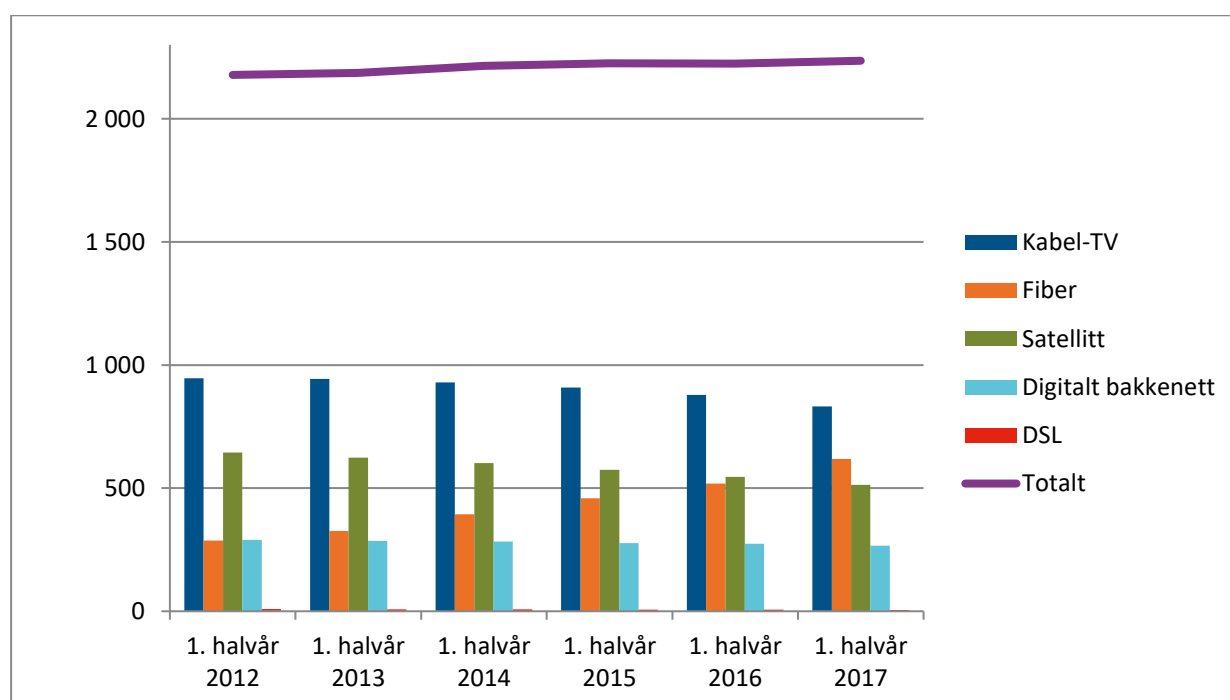
Figur 16 Markedsandeler for fast bredbånd målt ved antall abonnement. Fiber. Privatmarkedet

6 Overføring av TV-signaler (Revidert 30.10.17)

6.1 Abonnement

Figur 17 viser utviklingen i antall abonnement for mottak av TV-signaler fordelt på teknologi. Det totale antallet abonnement for mottak av TV-signaler var i overkant av 2,2 millioner ved utgangen av første halvår 2017. Det er en økning på 12 000 abonnement sammenlignet med samme tidspunkt i 2016. Fiber er den eneste aksessformen som øker. Fra utgangen av første halvår 2016 til samme tidspunkt i 2017 var det en økning på 100 000 abonnement. TV-abonnement basert på fiber utgjør nærmere 28 prosent av totalt antall abonnement.

Det er kabel-TV som har flest antall abonnement. Ved utgangen av første halvår 2017 var det 832 000 kabel-TV-abonnement. Det er imidlertid en reduksjon på nesten 47 000 fra samme tidspunkt i 2016. Antall kabel-TV-abonnement utgjør over 37 prosent av totalt antall TV-abonnement ved utgangen av første halvår 2017. TV-abonnement over fiber har nå gått forbi antall abonnement over satellitt, og satellitt er dermed den tredje største kategorien med nærmere 514 000 abonnement ved utgangen av første halvår 2017.

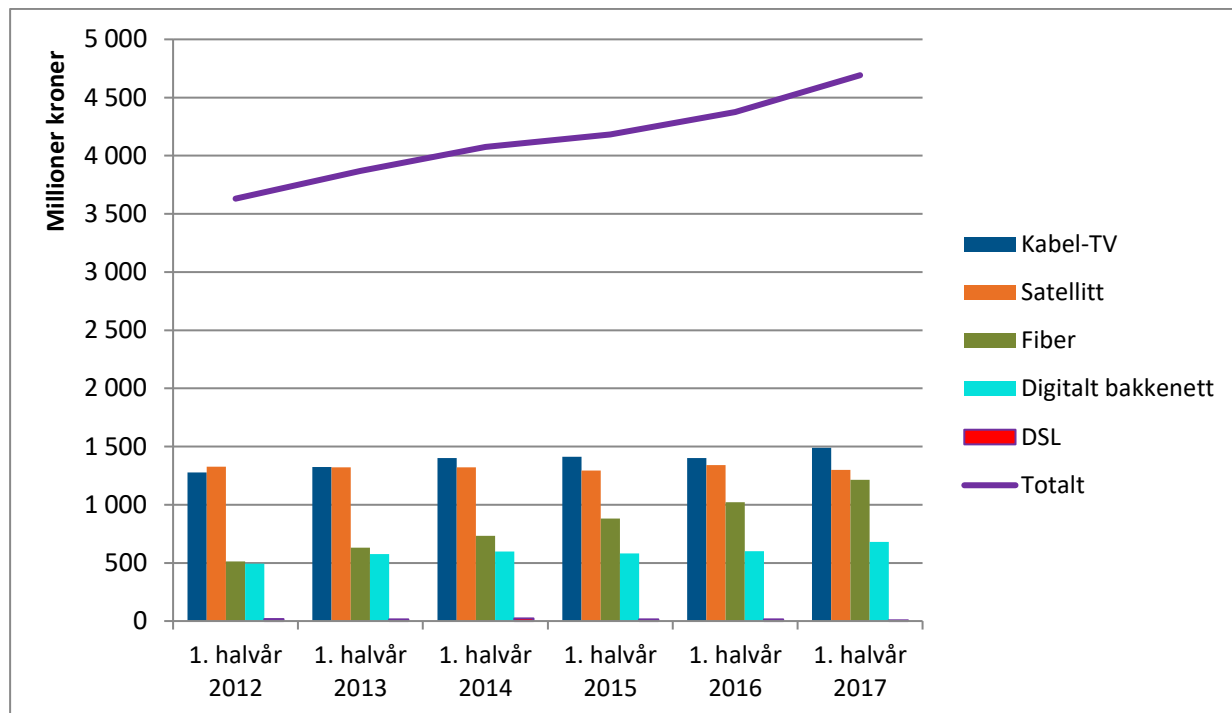

Figur 17 Antall abonnement for mottak av TV-signaler per utgangen av perioden

6.2 Omsetning

Figur 18 viser utviklingen i omsetning for overføring av TV-signaler. I første halvår 2017 var den totale omsetningen 4,7 milliarder kroner. Dette er en økning på over 316 millioner kroner sammenlignet med første halvår 2016. Aksessformen med størst vekst i omsetning er fiber,

med en omsetning på mer enn 1,2 milliarder kroner i første halvår 2017. Det er en økning på 194 millioner kroner sammenlignet med første halvår 2016. Omsetningen fra kabel-TV økte med nesten 90 millioner kroner selv om antall abonnement sank med 47 000. I første halvår 2017 var omsetningen på kabel-TV nesten 1,5 milliarder kroner.

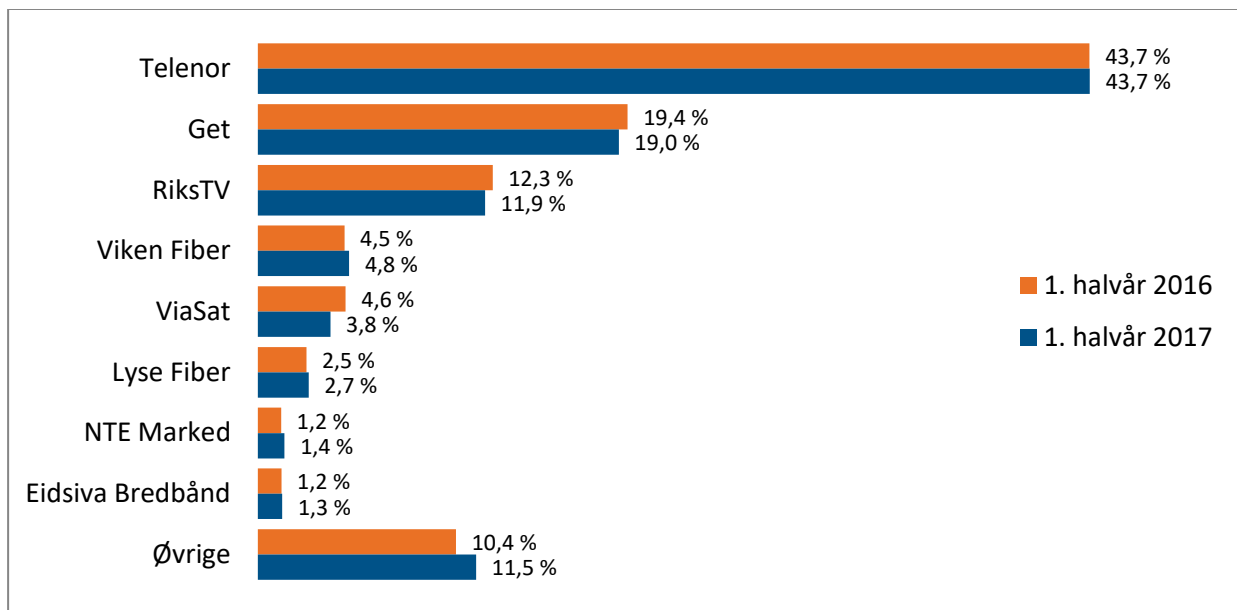

Figur 18 Omsetning for distribusjon av TV-signaler fordelt på aksessform

6.3 Markedsandeler

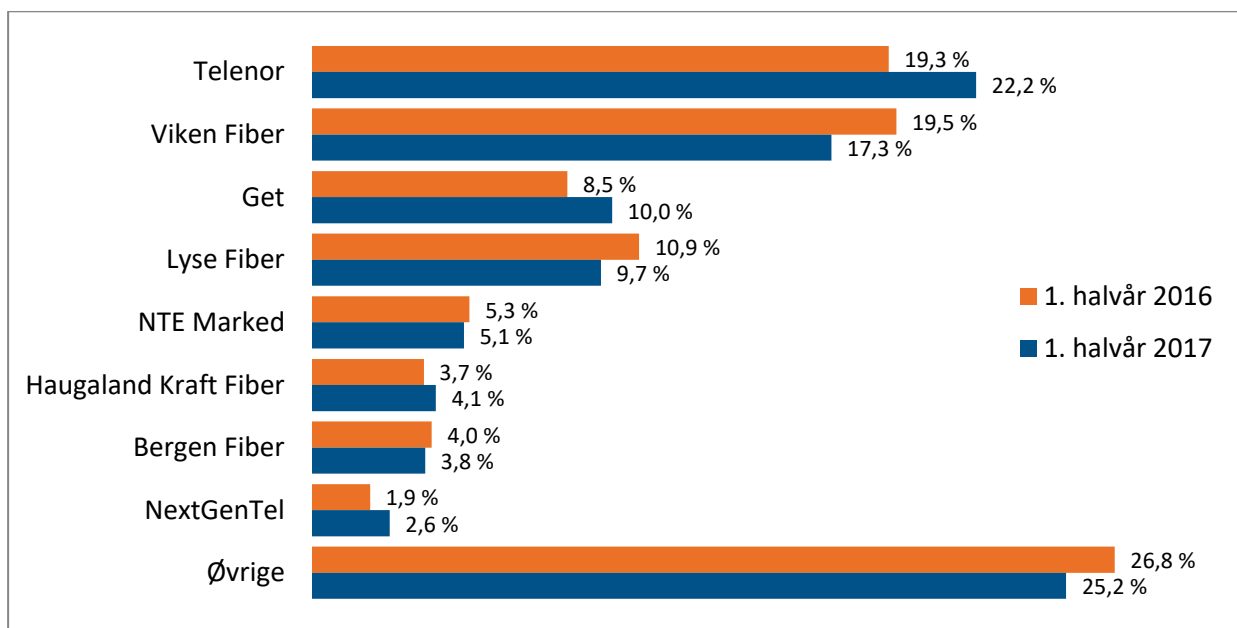
Figur 19 viser utviklingen i markedsandeler for overføring av TV-signaler for alle aksessteknologier, målt ved antall abonnement. Telenor, som inkluderer Canal Digital, er den største tilbyderen med en markedsandel på 43,7 prosent ved utgangen av første halvår 2017. Denne andelen var den samme ved utgangen av første halvår 2016. Get, som er nest største tilbyder, har en markedsandel på 19,0 prosent ved utgangen av første halvår 2017. Det er litt lavere enn ved utgangen av første halvår 2016. Riks-TV, som leverer TV over det digitale bakkenettet, har en markedsandel på 11,9 prosent ved utgangen av første halvår 2017⁷.

⁷ Tallene for Riks-TV omfatter kun betalte abonnement.

Figur 19 Markedsandeler for distribusjon av TV-signaler målt ved antall abonnement. Alle aksessformer

Figur 20 viser utvikling i markedsandeler for overføring av TV-signaler over fiber, målt ved antall abonnement. Ved utgangen av første halvår 2017 har Telenor etablert seg som den største tilbyderen foran Viken Fiber. Telenor har en markedsandel på 22,2 prosent, mens Viken Fiber har 17,3 prosent av abonnentene på dette tidspunktet. Til sammenligning var Viken Fiber litt større enn Telenor ved utgangen av første halvår 2016. Get og Lyse Fiber er omtrent like store med markedsandeler på henholdsvis 10,0 og 9,7 prosent ved utgangen av første halvår 2017. Get har en betydelig økning i markedsandelen fra utgangen av første halvår 2016 til samme tidspunkt i 2017.

Figur 20 Markedsandeler for overføring av TV-signaler målt ved antall abonnement. Fiber